

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Společenství obcí

Partnerství pro vzdělávání, 16.6. 2025

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Ministerstvo vnitra

Role obcí dle zákona o obcích

- **Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů;** při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.
- **Obec spravuje své záležitosti samostatně** (samostatná působnost).
- Úkoly spojené se samosprávnou činností obcí je možné realizovat ze strany obce samostatně nebo ve spolupráci s jinou obcí, jinými obcemi.
- Dominantní a preferovanou právní formou meziobecní spolupráce je dobrovolný svazek obcí (DSO) dle §§ 49-53 zákona o obcích.
- DSO mohou vytvářet (zakládat, zřizovat) další **právnícké osoby** (organizační složky, příspěvkové organizace, s.r.o., akciové společnosti, školské právnícké osoby).
- **Společenství obcí je pak kvalifikovaná forma DSO dle §§ 53a-53g zákona o obcích.**

Společenství obcí, pokročilá forma meziobecní spolupráce

- Nová forma meziobecní spolupráce v mikroregionálním kontextu - dobrovolná
- Kvalifikovaná forma dobrovolného svazku obcí; DSO s přiznaným postavením společenství obcí
všechna práva a povinnosti DSO + nové kompetence
- Zaměřena na koordinaci veřejných služeb a celkový rozvoj funkčního mikroregionu
- Správní obvod ORP + územní exkluzivita
- Samostatná i přenesená působnost – sdílený výkon VS
- Doplnuje z hlediska agend výkon správy ORP (přenesený výkon)

Společenství obcí

Snaha překlenout silnou správní roztržténost a tím způsobenou ekonomickou a personální neefektivitou

Reakce na zahraniční dobrou praxi

Doporučení OECD, RE, think tanky, NERV a dalších platform

Platforma pro budoucí nadobecní kompetence

Další schůdek k rozvoji meziobecní spolupráce

Obec

DSO

- Volné hranice.
- Evidováno asi 750.
- Jednoúčelová spolupráce.
- Stávající DSO se neruší.

Společenství obcí

- Kvalifikovaná spolupráce.
- Územní pravidla.
- Spolupráce v oblasti veřejné správy.
- Platforma pro další kompetence na základě oborových zákonů.
- Sdílený úředník, zaměstnanec, pedagog.

Dobrovolnost

DSO

Územní rozsah

Zpravidla lokální dopad, často sdružuje jen několik obcí, bez územních pravidel.

Cíle

Zpravidla jednoúčelové svazky; některé víceúčelové.

Postavení

- Právní subjektivita (zaměstnanci, majetek aj.)
- Pouze samostatná působnost
- Poradenská činnost
- Fakultativní podpora ze strany krajů

Nepočítá se s dalším rozvojem.

Společenství obcí

Územní rozsah

Mikroregionální záběr, území definované správním obvodem ORP, obec členem pouze jednoho SO.

Cíle

Víceúčelový svazek zaměřený na koordinaci veřejných služeb a všestranný rozvoj území, role ve výkonu veřejné správy.

Postavení

Právní forma jako DSO, ale může navíc ze zákona plnit:

- Výkon správních činností pro členské obce
- Sdílený úředník
- Podpora přeneseného výkonu státní správy na obcích
 - od 1. ledna 2025 vše s výjimkou kompetencí obcí III. typu (ORP)
- Sdílení pracovníci
- Sdílení pedagogičtí pracovníci aj.

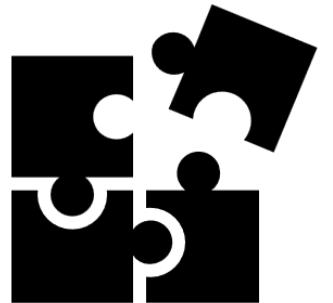
Možnost svěřit další role odvětvovými zákony

V budoucnu (předpoklad od 1.1. 2026)

- Postavení orgánu veřejné moci → možnost výkonu státní správy „vlastním jménem“
- Společná obecní policie
- Systémová podpora ze strany státu
- Kompetence určené zvláštními zákony – regionální rozvoj

Účel společenství

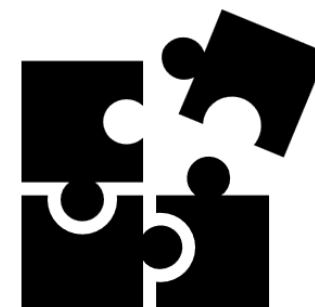
- **Právní forma dobrovolného svazku obcí** – tedy všechny práva a povinnosti jako stávající DSO, možnost čerpat dotace pro DSO.
- **Těžiště činnosti by mělo být v samostatné působnosti.**
- ➔ • Zajišťování **koordinace veřejných služeb** na území členských obcí a **strategického rozvoje** tohoto území.
- ➔ • Zpracovává strategii rozvoje společenství obcí
- **Výkon veřejné správy: 1) jménem obcí, 2) jménem společenství obcí**

Jaké veřejné služby může SO koordinovat

Do samostatné působnosti obce patří **záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce. Jedná se o:**

- Školství (MŠ, ZŠ a školská zařízení zřizovaná obcemi)
- Sociální služby
- Zdravotnictví
- Bydlení
- Odpadové hospodářství
- Doprava, dopravní obslužnost
- Kultura
- Veřejný pořádek – obecní policie

Výkon sdílených činností

- Sdílený pedagogický pracovník (novela zákona o pedagogických pracovnících) např.:
 - Sdílený školní psycholog nebo angličtinář jako zaměstnanec společenství nebo jím zřízené organizace.
- Sdílený nepedagogický pracovník
 - Sdílená účetní nebo IT pracovník pro školy v rámci společenství
- Sdílený expert, zaměstnanec (neúředník)
- Sdílený úředník
 - Může pomáhat obcím při zajištění samostatné působnosti

Kdo ve Společenství rozhoduje?...starostové

- **Nejvyšším orgánem společenství obcí je shromáždění starostů**
 - složené ze starostů členských obcí;
 - starostu obce zastupuje místostarosta obce, případně starostou určený zástupce z řad členů zastupitelstva obce.
- **V čele shromáždění starostů stojí předseda**, který je statutárním orgánem společenství obcí.
- ***Další doporučené orgány:***
 - Rada – kolektivní výkonný orgán, volený shromážděním starostů z jeho středu,*
 - Kontrolní komise – kontrolní orgán, volený shromážděním starostů,*
 - Manažer společenství obcí – reprezentující administrativní kapacitu.*

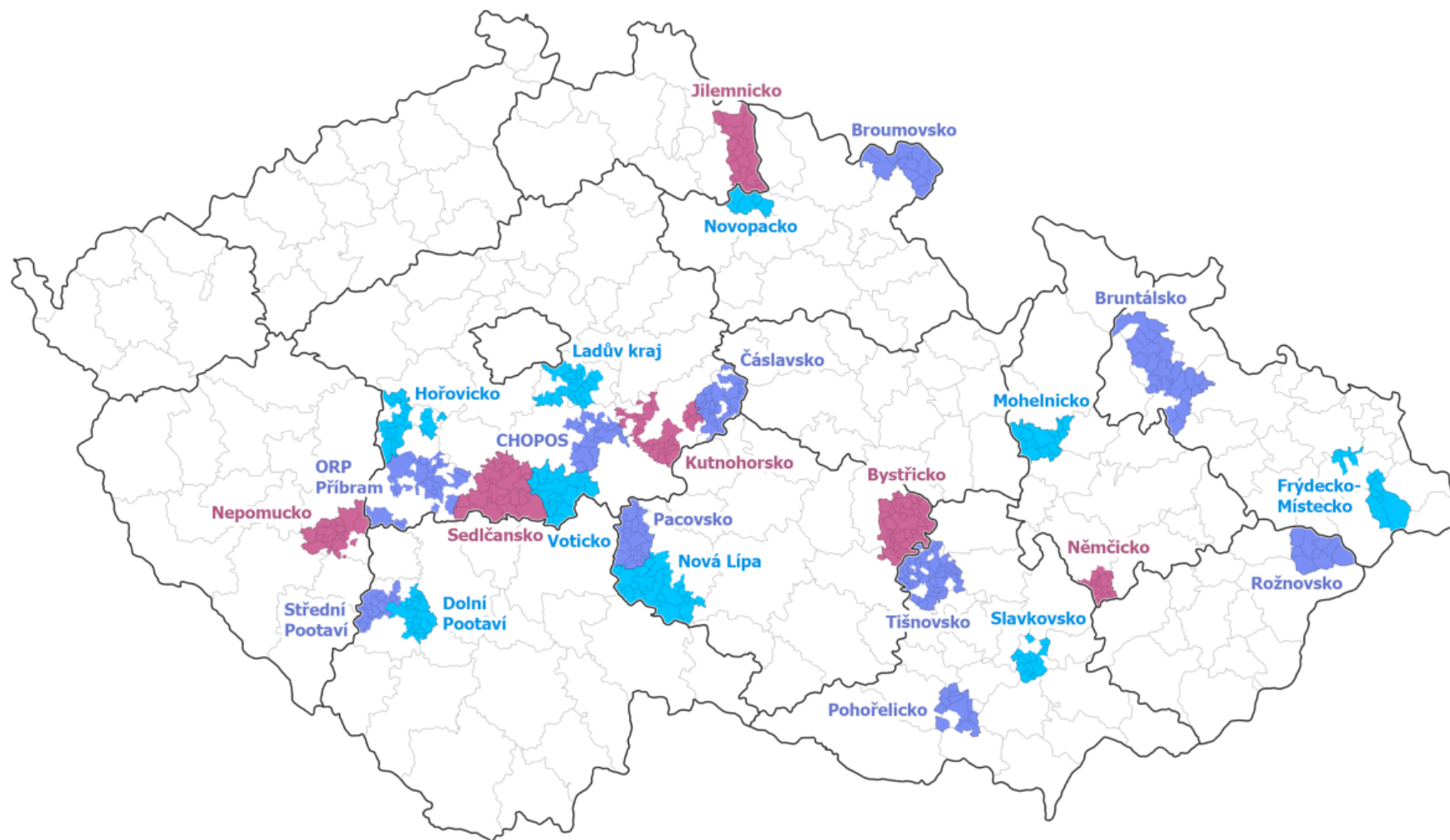
Financování společenství obcí

- Standardní zdroje DSO – členské příspěvky, příjmy z hospodářské činnosti, převažující financování SO
- Dotace související s realizací konkrétních aktivit (projekty), ideálně preference SO
- **Návrh novely – možnost poskytování příspěvku, státní rozpočet**
 - Příspěvek na činnost – představa MV pro financování 1 člověka a chodu orgánů
 - Příspěvek na výkon státní správy (podmíněné výkonem státní správy, výkonové financování), nebude zásadní
- **Přechodný nástroj - dotační titul, k dispozici pro SO vzniklá do konce roku 2024, aktuálně přiděleno společenství obcí cca 900 tis Kč/na svazek.**
- **Předpokládáme využití dotačního titulu i pro rok 2026. Způsobilými budou SO vzniklá do konce roku 2025.**

Společenství obcí aktuální stav

- 25 zapsaných společenství obcí
- Další jsou v procesu a blíží se do finální roviny
- Předpoklad na konci k 30. červnu 2025 kolem 30 společenství
- SO přebírají vzorové stanovy, míra odchylek 10-15 %
- Aktivní podpora ze strany MV, ambasadoři, podpora sdílení příkladů dobré praxe
- MV je připraveno vyjít vstříc vzniku SO i změnou správních hranic ORP
- Nutnost dodržení řádného postupu při transformaci, vyřešení členské základny, následně věcná změna stanov
- Výborná spolupráce s kraji přiznávající postavení společenství obcí

Přehled společenství obcí k 21.5.2025

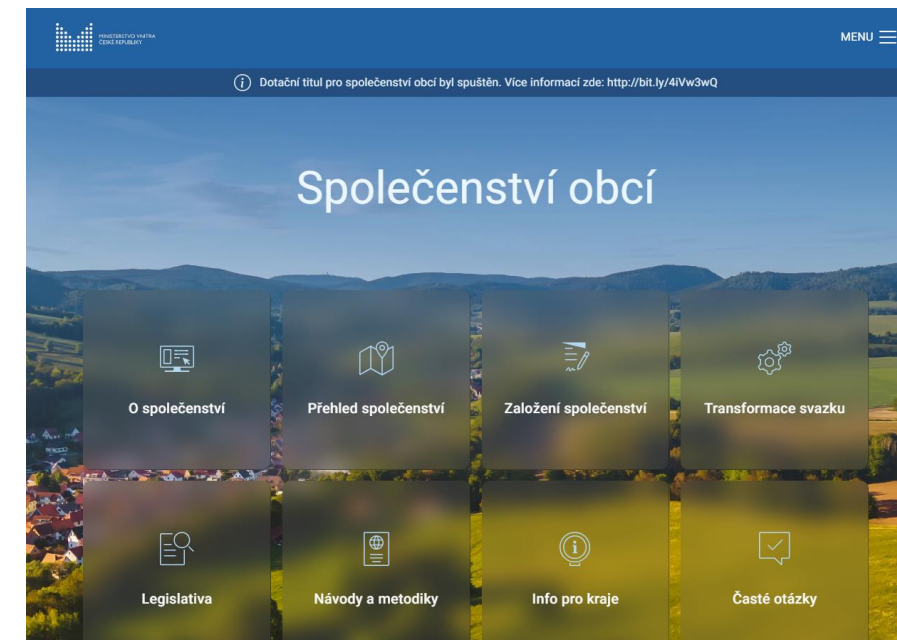
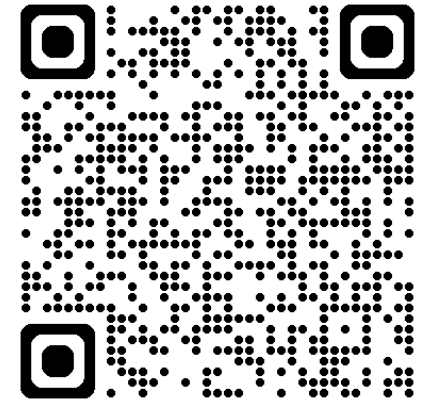
Celkem 25 SO

518 obcí

516 tisíc obyvatel

Podpora ze strany MV

- Speciální webové stránky: www.spolecenstviobci.gov.cz
 - Vzorové stanovy,
 - Metodický postup vzniku společenství obcí,
 - Metodika činnosti společenství obcí (orgány, sdílený úředník)
 - Vzorová struktura plánovacího dokumentu
 - Vzory pro zápis společenství obcí pro kraje
 - Příklady dobré praxe
- **Ambasadoři v jednotlivých regionech**
 - Zajištění přímé komunikace s obcemi a DSO
- **Účast na jednání svazků či setkání starostů**
- **Podpora činnosti krajských úřadů**

Pojďte s námi do toho!

Ing. Marek Jetmar, Ph.D.

Odbor strategického rozvoje a koordinace veřejné správy

Ministerstva vnitra

marek.jetmar@mv.gov.cz